

แบบอ้างอิง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๓๑๒๔. เรื่อง “พิจารณากายของหลวงปู่เจี๊ยะ”

กราบนมัสการหลวงพ่อบรมิโอกาสได้ฟังเทศน์หลวงพ่อกวกับครูบาอาจารย์ โดยเฉพาะหลวงปู่เจี๊ยะ ผมมีคำถามดังนี้

๑. หลวงปู่เจี๊ยะเน้นพิจารณากาย โดยพิจารณาข้อกระดูกไปทั่วร่างกาย ดูเหมือนพิจารณาทั่วไป แต่ผมทำตามดูพบว่ายากครับ ผมต้องเดาไล่ตามข้อนิ้ว ซึ่งมันถี่มากๆ แล้วพอไล่ถึงหัวไหล่จะไปที่คอ ก็เริ่มตามไม่ทัน สรุปว่ายากกว่าที่คิดมาก

ขอถามว่า หลวงปู่เจี๊ยะพิจารณาไล่ไปแทบทุกข้อกระดูก หรือข้ามไปดูเฉพาะข้อหลักๆ ก่อน จึงค่อยเริ่มลงรายละเอียดทุกข้อกระดูกครับ

๒. หลวงตานิมนต์หลวงปู่เจี๊ยะให้มาดูแลวัดป่าภูริทัตตปฏิปทาราม และท่านลงมาในปี ๒๕๒๖ ซึ่งหลวงพ่อก็คงติดตามมา หลวงพ่ออยู่ที่ปทุมฯ ไม่ถึงสองปีหรือเปล่าครับ แล้วก็กลับมาโพธารามหรือ

ผมเห็นบันทึกการเทศน์ของหลวงปู่ที่โพธารามในปี ๒๕๓๒ ไม่แน่ใจว่าเป็นปฏิปทาหลวงปู่เจี๊ยะที่มาเยี่ยมหลวงพ่อบรมิฐานะลูกศิษย์ (เหมือนหลวงตาเคยมาที่วัดโพธารามอยู่บ่อยๆ) หรือหลวงปู่เจี๊ยะมีญาติเชื้อสายเงินที่โพธารามครับ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ คำถามๆ คำถามเริ่มต้นคำถามเรื่องการปฏิบัติ คำถามข้างหลังมันเป็นเรื่องการเมือง การเมืองร้อยเปอร์เซ็นต์เลย แต่สำหรับเราเนะ เราเคารพ เราเคารพเหมือนกับว่า พวกเราชาวพุทธไง แสวงหาครูบาอาจารย์ที่ดีงาม แล้วมันอยู่ที่ธาตุ คำว่า “ธาตุ” เข้าหาครูบา

อาจารย์ที่ถูกต้องชอบธรรม แล้วครูบาอาจารย์มีอยู่ดาษดื่น แต่เวลาเข้าไปแล้วมันไม่ถูกจิตนิสัย หรือเข้าไปใกล้ชิดแล้วเห็นเลศนัยเยอะแยะ เราก็ดีจาก ดีจาก

ฉะนั้น การแสวงหาครูบาอาจารย์ที่ดีงาม แล้วครูบาอาจารย์ที่ดีงามเข้าถึงติดได้ยาก เพราะครูบาอาจารย์ที่ดีงามท่านเคยผ่านทุกข์ผ่านยากมาก่อน ฉะนั้น เวลาเข้าไปอยู่กับครูบาอาจารย์ เราแสวงหาอย่างนี้ พอแสวงหาอย่างนี้แล้ว เราเข้าไปแล้ว เราได้ผลประโยชน์มากมายมหาศาล ถึงเคยพูดกับลูกศิษย์ที่ภาวนาแล้วชี้ทุกข์ชี้ยากเหมือนเรานี่ ส่วนใหญ่ใครมาแล้วจะมาปรับทุกข์ๆ

บอกว่า เราภูมิใจมากเลยที่เกิดมาได้พบครูบาอาจารย์ของเรา เพราะครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะ ไม่อยากพูดนะ เราได้พบท่าน ท่านมาอบรมเรามาก หลวงปู่มั่นนี่ แล้วโดยวิทยาศาสตร์ โดยข้อเท็จจริง โดยความเป็นมนุษย์ เราอยู่กับหลวงตา หลวงตาโขกสับเรามากๆ

ในประวัติครูบาอาจารย์ท่านบอก หลวงตาพระมหาบัวท่านโขกสับหลวงปู่ลี จนหลวงปู่ลีเอ๋อเลยนะ แต่เราว่าเราก็โดนพอกันหรือมากกว่าด้วย ขณะที่อยู่ด้วย

นี่หลวงปู่ลีท่านอยู่ใกล้ชิด แล้วอยู่นานกว่าเรา เราเข้าไป ๔ ปี เข้าๆ ออกๆ อยู่อย่างนั้นนะ เข้าไปที่ไร ท่านเห็นแล้ว เรามา แล้วโขกสับบนศาลา โขกสับมากๆ เลย แต่ขอบคุณๆ เพราะเราแสวงหาครูบาอาจารย์ที่ดีงาม

การโขกสับมันอยู่ข้างนอก เหมือนอาจารย์สอนลูกศิษย์ สังเกตได้ว่าอาจารย์สอนลูกศิษย์ ไม่บรรทัดตีมือแล้วตีมืออีก ดีอยู่อย่างนั้นนะให้มันเขียนให้ถูก ให้มันเขียนให้สวยงาม เราอยู่กับครูบาอาจารย์ เราโดนอย่างนี้มาจากหลวงตาพระมหาบัว

สุดท้ายแล้ว พอดีหลวงปู่เจี๊ยะสร้างวัด เรามาอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ มันโขกมหาโขกเลย คำว่า “โขกมหาโขก” เพราะอยู่กัน ๒ คน นอกนั้นมีเณร ๔ องค์ แล้วมีพระก็พยายามอยู่วงรอบนอก

อยู่กัน ๒ องค์ ท่านกับเรา โขกสับ โขกสับ โขกสับกันทุกวันเลย ทุกคืน เพราะอุปัฏฐากตั้งแต่หัวค่ายัน ๔ ทุ่ม ๕ ทุ่มทุกคืน มันได้มาเยอะมากๆ เลยเคารพบูชาใจ มันเป็นคนมกตัญญูกตเวทีที่ว่าเราได้ของเรามา แต่พอมานิพพาน มันนะการเมืองทั้งนั้นนะ

ฉะนั้น เราไม่อยากพูดรายละเอียด เพราะเราเคารพครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าพูดไปแล้ว บอกว่า เอ๊ะ! ทำไมเป็นอย่างนั้น ทำไมเป็นอย่างนั้น ทำไมเป็นอย่างนั้น

ไฉ่เป็นอย่างนั้นมันเรื่องสังคมไป แต่ข้อเท็จจริงคือทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ เหตุและ ผล การฝึกหัดปฏิบัติ

หาครูบาอาจารย์ที่ของจริงแสนยาก แล้วหาไม่ได้ด้วย กะล่อน หลอกหลวง ทั้งนั้น

ฉะนั้น เวลาเข้าไปครูบาอาจารย์ แล้วถึงครูบาอาจารย์ของเรา นี่พูดถึงคำถามนะ

ฉะนั้น เริ่มต้นข้อที่ ๑. หลวงปู่เจี๊ยะท่านพิจารณากาย โดยพิจารณาข้อกระดูกโดยทั่ว ร่างกาย ดูเหมือนพิจารณากายทั่วไป แต่ผมลองทำดูพบว่ายากครับ ผมต้องเดาไล่ข้อนิ้วมือให้ มันถี่ๆ มากๆ แล้วพอไล่ถึงหัวไหล่จะไปที่คอ ก็เริ่มตามไม่ทัน สรุปว่ายากกว่าที่คิดครับ

ฉะนั้น คำถามถามว่า หลวงปู่เจี๊ยะท่านพิจารณาในแทบทุกข้อกระดูก หรือข้ามไปดู เฉพาะข้อหลักๆ ก่อน จึงค่อยเริ่มลงรายละเอียดทุกข้อกระดูกครับ

เวลาคนฝึกหัดปฏิบัติ เริ่มต้นการฝึกหัดปฏิบัติมันทุกข์มันยากทั้งนั้นนะ แล้วเวลาคน ปฏิบัติเป็น เวลาสรุป เห็นใหม่ เพราะหลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตาท่านมาที่ปทุมฯ เรายังอยู่ด้วย เพราะเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ

หลวงตาท่านเห็นเราที่บ้านตาด ท่านโขกสับเราพอแรงแล้ว แต่หลวงปู่เจี๊ยะไม่รู้ ที่นี้พอ ท่านลงมาที่ปทุมฯ ท่านจะคุยกันนะ

หลวงปู่เจี๊ยะบอกว่า ผู้ใหญ่เขาจะคุยกัน ให้เด็กลงไป

หลวงตาบอกว่า เอ็งนั่งตรงนี้ เอ็งนั่งด้วย

๓ องค์ หลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะ เรา

หลวงปู่เจี๊ยะท่านบอกพฤติกรรมของพระ เพราะอะไร เพราะเวลาหลวงตาพระมหาบัว ท่านดำรงชีวิตอยู่ คำพูดของหลวงตาท่านพูดไป

มีเรา คือหลวงตาพระมหาบัว เอาหัวค้ำฟ้าไว้ มีท่านเอาหัวค้ำฟ้าไว้กับหลวงปู่เจี๊ยะ

คำว่า “หวัค้ำฟ้าไว้” คือคำธรรมไว้ คำข้อความจริงไว้ แล้วท่านปรึกษากัน

เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านมาสร้างวัดที่ปทุมฯ นั้นนะ วัดป่าภูริทัตตปฏิปทาธรรมปฏิบัติของหลวงปู่มนั่

หลวงตาพระมหาบัวท่านลูกศิษย์หลวงปู่มนั่ หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็ลูกศิษย์หลวงปู่มนั่ เวลาหลวงตาท่านก็มาควบคุมดูแลว่าการกระทำมันจะถูกต้องตามข้อวัตรปฏิบัตินั้นหรือไม่

แล้วเวลาท่านนั่งคุยกัน หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็รำพันไป แล้วอยู่กับเราสององค์ นอกนั้นก็เป็นการพระก็อยู่รอบนอก พระไม่เข้ามาเพราะมันต้องรับผิดชอบหน้าที่การงาน แล้วเข้าไปอยู่ใกล้หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะโขกสับๆ

หลวงปู่เจี๊ยะนี่โคตรนักเลงเลย ลุยไฟอย่างเดียว แล้วเราของท่าน เราเป็นมือเป็นไม้ท่าน ลุยอย่างเดียว ไม่มีใครเข้ามาหอรอก กลางวันทำงานทั้งวัน กลางคืน ใ้โฮ! โขกสับเราทั้งคืน ชัดกันอยู่อย่างนั้นนะ แต่โคตรโหดดีเลย ได้เยอะเยอะ ได้ของดีๆ มา

ฉะนั้น หลวงปู่เจี๊ยะท่านถึงพูดไป ทำไมพระในปัจจุบันนี้ สมัยนั้นทำไมมันชักเรียวแหลม มันชักง้วนวายไปหมดเลยวะ

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า สมาธิยังทำไม่เป็น จะภาวนาอะไรกัน

มันทำความสงบยังทำไม่ได้ มันทำสมาธิไม่เป็นคือสมาธิมันผิดหมดไป มันเป็นมิจาทั้งนั้นไป แล้วเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ แล้วพระตอนนั้นสร้างอยู่ก็มาหาหลวงปู่เจี๊ยะเยอะเยอะ จำได้หมดนะ “นั่งหลับครับ นั่งหลับครับ”

ตัวมันเองเวลาเข้ามา นั่งหลับครับ คือให้หลวงปู่เจี๊ยะแก่นอนหลับ ก็มันนั่งหลับ นั่งสัปหงก ใจง่วง นั่งหลับ ตกแก้วทั้งหมัด นี่เห็นทั้งนั้นนะ ฉะนั้น เวลาโขกสับๆ ไป

ฉะนั้น เวลาคำถาม คำถามว่า หลวงปู่เจี๊ยะท่านพิจารณาโดยยอหรือเข้าไป

ไม่มีทาง

มันเป็นอำนาจวาสนาของท่าน อำนาจวาสนาของท่านนะ เวลาท่านบวชใหม่ ท่านเล่าให้ฟังเอง ท่านเล่าให้เราฟังหมดนะ อยู่กันมา โอ้โฮ! คุยกันทุกคืน คุยกันทุกคืน แล้วคืนไหนไม่เข้าไปก็ไม่ได้ด้วยนะ ตั้งแต่หัวค่ำยัน ๔ ทุ่ม ๕ ทุ่มนอนแหละ ถ้าวันไหนไม่ได้ไป รุ่งเช้ามานะ “มันไม่ยอมมา มันไม่เข้ามาหาเรา” พอเข้าไปก็พึดกัน

เวลาฝึกหัดท่านบอกท่านบวชใหม่ๆ คนเฒ่าคนแก่ เพราะหลวงปู่กงมาท่านไปสร้างวัดป่าทรายงาม บ้านท่านอยู่นั้น ท่านก็บวชที่นั่น แล้วธรรมดาคนเฒ่าคนแก่เขานั่งสมาธิได้ เราบอกว่าเราอายุ ๒๐ ทำไม่สู้คนแก่ไม่ได้ โอ้โฮ! ท่านลุยเต็มที่เลย

ฉะนั้น ไอ้ที่ว่า การทำความสงบของใจได้ หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกไง มันทำสมาธิไม่เป็น มันจะไปทำอะไรกัน

สมาธิถ้ามันเป็นมิจฉาขึ้นมา มันจะเข้าสู่มรรคได้อย่างไร สมาธิ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้าเป็นสัมมาสมาธิมันจะมีกำลังของมัน แล้วมีกำลัง ไม่มีวาสนา มันก็ไม่เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ถ้าเห็นนิมิตๆ นิมิตก็ภายนอก ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ เห็นภายในกับใจมันเห็นอย่างไร แล้วเห็นถูกต้องหรือเห็นไม่ถูกต้อง

ถ้าไม่ถูกต้อง ท่านพูดกับเราเอง เพราะท่านพยายามจะพูดให้เราลงท่านว่า ท่านขึ้นไปหาหลวงปู่มัน ไปหาหลวงปู่มันก็ไม่เล่าให้ใครฟังเลย ไปเล่าให้หลวงปู่มันฟังหมด ส่งวิทยานิพนธ์ ส่งเหตุและผล ส่งการกระทำเป็นจริง

ท่านพูดเอง หลวงปู่มันไม่เห็นค้านเราสักคำ แล้วท่านก็ถามหลวงปู่มันว่า แล้วทำอย่างไรต่อไป

หลวงปู่มันบอกว่า ถ้าท่านพิจารณากายมา

เพราะขึ้นไปหาหลวงปู่มัน ผ่านขั้นที่ ๑ ขั้น ๒ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คือท่านเป็นพระสภิกขาคามีแล้ว ก่อนที่ถ้ามันจะเป็นพระสภิกขาคามี สัมมาสมาธิมันต้องเกิดขึ้น

ฉะนั้น สัมมาสมาธิที่เกิดขึ้น คำถามที่ว่า หลวงปู่เจี๊ยะพิจารณาทุกข้อๆ

ทุกข้อ แล้วไม่ใช่ทุกข้อธรรมดาด้วยนะ

เวลาเรานั่งอยู่กับท่าน ที่เราฝึกหัดปฏิบัติมา ถ้าเราอยู่กับหลวงตา เราได้ปัญญาวิมุตติ มันเป็นทางใช้สติปัญญาส่วนใหญ่ พอไปหาท่าน ท่านบอกว่า มึงนะจำของท่านอาจารย์ใหญ่มา

คือจำของหลวงตามาพูดไง เวลาเถียงกับท่านนะ ท่านอ้างว่าเรานี้สัญญา จำของหลวงตาพระมหาบัวมา

เราก็แย้งท่านว่า ถ้าผมจำของหลวงตามา หลวงปู่ชักผม ผมต้องจนสิ ผมต้องตอบไม่ได้สิ ผมต้องหลอสิ ผมต้องไปทางอื่นหมดเลย ทำไมผมเถียงได้จืดๆ อย่างนี้ละ

ท่านก็เอามือตบพื้นปังๆ เวลาอัดเรานะ ตบมืออย่างนี้ปังๆ ใส่กันตัวต่อตัว “ท่านนะจำของท่านอาจารย์ใหญ่มา คือจำของหลวงตามา ถ้าจะเอาเป็นจริงต้องพิจารณากายอย่างนี้”

เราถึงต้องไปพิจารณากายกับท่านไง มันถึงเป็นองค์เดียวไง ทั้งปัญญาฯ ทั้งเจโตฯ ฝึกมาทั้งหมด ฉะนั้น เวลาใครมาถึงใส่ได้หมดนะ

แต่ครูบาอาจารย์แต่ละองค์นะ ถนัดอย่างไรมา ตอบได้แค่นั้น วิชาชีพ นักกฎหมายก็เก่งกฎหมาย นักกฎหมายไม่ใช่ นักก่อสร้าง วิศวะก่อสร้างก็ยังมีโครงสร้าง โครงสร้าง สถาปัตย์ มีร้อยแปด วิศวะยังแตกสาขาไปเยอะแยะ แล้วนี่ก็เหมือนกัน ถ้าใครทำอะไรมาอย่างนั้น

ฉะนั้น สิ่งทีบอก่ว่า พิจารณากายโดยข้อ

ไม่ใช่ แล้วไม่ใช่ธรรมดานะ เราอยู่กับท่าน ท่านรู้หมดนะ

การพิจารณาข้อกระดูกแต่ละชั้นแต่ละตอน พิจารณาแล้วถ้าจิตมันอยู่กับข้อกระดูก อย่างนั้นอย่างน้อย ๒ หรือ ๓ ชั่วโมง ถ้ามันไม่แฉลบเลย นั่นเป็นสมณะ คือเป็นสมาธิครับ ยังไม่ได้เป็นวิปัสสนา ไม่ใช่

เพราะเริ่มต้นถ้าจิตมันไม่สงบ การที่เราบังคับดูตามข้อ เ็งมีสมาธิหรือยัง

ทุกคนที่ปฏิบัติมันมีสมาธิของมนุษย์ คือสมาธิของปุถุชน ปุถุชนมีสมาธิในระดับของปุถุชน แต่ถ้าเข้าสู่ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

ฉะนั้น เวลาคำถามบอกว่า หลวงปู่เจี๊ยะท่านพิจารณาข้ออย่างไร

ท่านพิจารณาโดยละเอียดของท่านนะ พิจารณาโดยละเอียด แล้วพอเป็นสมณะ เขาต้องรู้ว่า เป็นสมณะ คือเป็นสมาธิไง พิจารณาตามข้อ นี่ประสบการณ์ของท่าน

เราอยู่กับท่าน เวลาประสบการณ์ เราอยู่กับครูบาอาจารย์ แล้วเราพยายามซัก พยายามหาความรู้กับครูบาอาจารย์ แล้วหาความรู้กับครูบาอาจารย์ แต่ละองค์ วิทยานิพนธ์ของท่าน เราถึงชอบมาก เพราะอะไร เพราะกุฏิเอบต่าย เวลาที่ท่านนะ กุฏิทำไม่ได้ แล้วกว่ากุฏิจะทำได้นะ โอ้ย! โคตรทุกข์เลย แล้วได้มาแ่งมุมเดียว แล้วแ่งมุมของคนอื่นละ มันเป็นความมหัศจรรย์นะ

ฉะนั้นถึงว่า วิทยานิพนธ์ของครูบาอาจารย์ที่เป็นพระอรหันต์เรารู้หมดนะ เพราะเราศึกษาทั้งนั้นนะ เราศึกษาเพราะมันรู้อย่างไร เป็นอย่างไร แล้วเป็นจริงไม่เป็นจริง ถ้ามันไม่เป็นจริง มันไม่มีขณะไง มันไม่มีนิโรธ ไม่มีการดับทุกข์

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ มันกลมกลืนกันอย่างไร มันสมดุลกันอย่างไร มันถึงเป็นอริยสัจฝ่ายเหตุและฝ่ายผล ฝ่ายเหตุและฝ่ายผลเวลาเข้าไปแล้วชำระล้างนั้นนะ สัมปยุต วิปยุตเข้าไปในจิต แล้ววิปยุตเข้าไปในจิตแล้วมันเหลืออะไร มันเป็นอย่างไง นี่ผลของการอยู่กับครูบาอาจารย์มา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าของหลวงปู่เจี๊ยะท่านข้ามขั้นไปไซ้ไหม

นี่คนไม่เป็นถาม เห็นไหม คนไม่เป็นก็ไม่ว่า อ้อ! กุฏิบรรดาผ่านมหาวิทยาลัยไป แล้วกุฏิก็ขบถกลับมา กุฏิผ่านมาสองรอบแล้วนะ แต่กุฏิไม่เคยเข้าไปในมหาวิทยาลัยเลย แล้วกุฏิไม่รู้ว่ามีในห้องเรียนเขาเรียนอะไรกัน กุฏิไม่รู้ เหมือนกัน

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าพิจารณากายๆ คิดว่ามันเหมือนทำได้ แต่ทำแล้วมันไม่ง่าย มันยาก แล้วทำอย่างไร

มันอยู่ที่वासना กรรณฐาน ๔๐ ห้อง มันอยู่ที่จิตนิสัย อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน แล้วอำนาจวาสนา นี่คือการค้นคว้าของท่านเอง นี่ไง ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ต้องมีเหตุ เหตุของหลวงปู่เจี๊ยะท่านก็ทำของท่านมาอย่างนี้ แล้วขึ้นไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันก็รับรอง

เวลาคุยกับหลวงตา หลวงตาจะพูดถึงหลวงปู่เจี๊ยะ “เราเอาหัว เอาศีรษะค้ำฟ้าไว้ ค้ำเรื่องเหตุเรื่องผล เรื่องธรรมและวินัยในพระพุทธศาสนา ในกึ่งกลางพระพุทธศาสนา มีเรากับท่านเจี๊ยะเอาหัวค้ำฟ้าไว้” หลวงตาพูดบ่อย เพราะมันเป็นของจริงด้วยกัน

แต่เราเป็นปุณฺณชนเิง เราอยากจะทำปฏิบัตเิง ก็มาศึกษาค้นคว้าตรงที่ท่านพูดเิง

ท่านพูดนั้นเ็นเป็นกิริยา เป็นวิธีการของท่าน แล้วเราทำได้จริงหรือเปล่า เราทำไม่ได้จริงก็สงสัยมานเิง เแต่มันข้อเท็จจริงในพระพุทธศาสนานะ

เวลาบวชพระ อุปัชฌาย์ต้องให้เเกสา โลมา นขา ทนตา ตโจ กรรมฐาน & การพิจารณา ภายอยู่เินกรรมฐาน & หรือไม่ เินกรรมฐาน & เินอริยสัจ ๔ เินสัมโพชฌนค์ นี่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เแต่เราฝึกหัดๆ จากผม ขน เล็บ ฟัน หน้ง มันก็เป็นภุษาเิง ร้านทำผม ร้านทำเล็บ นั้นก็หาเงินหาทองกันเิง

แต่เราเินพิจารณาของเรา เราเินพิจารณา พิจารณาเล็บ จนเห็นอุคคหนิมิตคือเห็นเล็บเห็นเล็บแล้วขยายส่วเป็นวิภาคะ เล็บนี้เห็นเป็นเล็บ เล็บขยายส่วให้มันใหญ่ขึ้น ขยายให้มันเป็นไตรลักษณ์ มันเป็นไตรลักษณะขึ้นมา มันเป็นวิปัสสนา ผม ขน เล็บ ฟัน หน้งมันเป็นประโยชน์เิง

หลวงปู่เจี๊ยะท่านถึงพิจารณาร่างกายของท่าน แล้วท่านยืนยันตรงนี้ ใครมาๆ ท่านพยายามจะลงตรงนี้ ถ้าลงตรงนี้ ท่านบอกภาวนาไม่เป็น หลวงปู่จันทรเรียนมาหาท่านเิง “จันทรเรียน ดูจิตๆ แก่กิเลสได้เิม”

“ไม่ได้ครับ”

จบ เขาพูดคำเดียว ท่านถามหลวงปู่จันทรเรียนนะ

หลวงปู่จันทรเรียนเคารพหลวงปู่เจี๊ยะมาก หลวงปู่เจี๊ยะเวลาตีเหล็กๆ ส่งให้หลวงปู่จันทรเรียนประจำ เพราะอะไร เพราะมันเป็นธรรมเิง

แล้วที่ไม่เป็นธรรมนะ พยายามเข้ามาก่อร่อก่อตึก ท่านไม่เอา มาก่อร่อก่อตึกท่านนะ จะมาสมัครเป็นลูกศิษย์อย่างนี้ ท่านบอก เออ! เป็นลูกศิษย์กองอยู่นู่น อย่าเข้ามา

คนมันเป็นนะ มันรู้ของมัน

นี่ก็เหมือนกัน การพิจารณากายๆ การพิจารณากายของหลวงปู่เจี๊ยะ นั่นคือผู้ที่ชำนาญ คือท่านแสวงหาของท่านเอง วิธีการของท่าน แล้วท่านทำแล้วมันเข้ากับหัวใจของท่าน

แล้วท่านพูดกับเรานี่แหละ ถ้าอยู่ในกายได้ ๒-๓ ชั่วโมง นั่นเป็นสมณะนะ เป็นสมาธิ ยังไม่เป็นวิปัสสนา ถ้ามันเป็นวิปัสสนาไง เพราะอะไร เพราะเวลาเรานึกในข้อกระดูก เรานึกเอา เรานึกเอา เราบังคับจิตของเราให้อยู่ในมัดโค ในทาง ในหน้าที่การงานของจิต

จิตนี้ดูกาย ดูกายด้วยปัญญา ดูกายด้วยความรู้คั่น คั่นคว่า พอจิตมันสงบแล้ว จิตมันคล่องตัว เพราะมันหมุนอยู่ในร่างกายนี้ ถ้ามันเห็นกายโดยสติปัญญา ๔ โอ๊ะ! โอ๊ะ! โอ๊ะ! มันเห็นกิเลสเลยละ เห็นกาย พิจารณาอย่างเหมือนเดิมนั้นแหละ แต่สถานะของจิต สถานะของจิตที่มันเป็นสัมมาสมาธิแล้ว

แล้วถ้ามันเห็นกระดูก เห็นกระดูกไข่มุขแต่ละข้อๆ ถ้ามันเป็นวิปัสสนานะ พอมันเห็นแล้วมันขยายส่วนแยกส่วนไป มันมหัศจรรย์กว่าดูข้อนะ ข้อนี้เป็นไตรลักษณ์หรือไม่เป็นไตรลักษณ์ ข้อนี้มันต่อกันอย่างไร มันไปอีกสัปดาห์หนึ่งเลย ถ้าวิปัสสนานะ มันเห็นข้อนะ มันเห็นเป็นไตรลักษณ์นะ มันเป็นความมหัศจรรย์นะ กิเลสมันจะสลายแล้ว มันจะคาย คายด้วยวิปัสสนาการรู้แจ้งไง นี่ผลของการปฏิบัติตามข้อเท็จจริง

ไอ้ที่ว่าพิจารณาตามข้อๆ นั่นมันเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นทางโลก นี่นึกเอายังนึกแทบไม่ได้เลย นึกเอาคือบังคับ เหมือนพุทโธๆ ไม่ได้ บังคับให้นึกพุทโธ นี่ให้มันอยู่ในข้อของกระดูกมันอยู่ไม่ได้ ถ้ามันอยู่ได้ก็พุทโธๆ จนพุทโธกลมกลืนไป

ไอ้นี่คือเราแตกแขนงไปเรื่อย เพราะเราแสวงหาครูบาอาจารย์มาเยอะ แล้วองค์ไหนภาวนาเป็น เราเข้าติดเลย เข้าติด เข้าไปคั่นเคยกับท่าน แล้วขอ ขอความรู้จากท่าน เราขอความรู้จากท่าน เราถึงเคารพบูชาที่ความรู้นี้ นี่คือการตัญญูตเวที ไม่ใช่เนรคุณ

ถ้าไปทางโลกนะ มีการเมืองเยอะมาก แล้วไปฟ้องร้องท่าน ไปพยายามใส่ความเราเยอะมาก หลวงตาก็โดน พระด้วยกันไปใส่ไคล้ฟ้องหลวงตาเยอะแยะ หลวงตาท่านนั่งจิ้มไม้เกียเฉย เพราะท่านฟาดหัวเราได้อยู่แล้ว ท่านทำเราได้อยู่แล้ว แต่คนไปใส่ไคล้เยอะมาก เพราะต้องการ

ให้หลวงตาตำราเราให้ติดเทปไว้ว่าเราโดนตำ แต่เวลาถูกโดนตำสดๆ ร้อนๆ บนศาลา ถูกโดนตำทั้งปีๆ นี่ไม่มีใครพูดเลย

นี่ข้อที่ ๑.

“๒. หลวงตานิมนต์หลวงปู่เจี๊ยะให้มาดูแลวัดป่าภูกิรีตตปฏิปทาธรรม และท่านลงมาในปี ๒๕๒๖ หลวงพ่อก็ติดท่านมาด้วย หลวงพ่ออยู่ปทุมฯ ถึงสองปีหรือไม่”

นี่คำถามนะ “ผมเห็นบันทึกการเทศน์ของหลวงปู่ที่โพธารามในปี ๒๕๓๒ ไม่แน่ใจว่าเป็นปฏิปทาหลวงปู่เจี๊ยะที่มาเยี่ยมหลวงพ่อในฐานะลูกศิษย์ หรือหลวงปู่เจี๊ยะมีญาติที่เป็นสายเลือดคนจีนที่โพธาราม”

หลวงตาท่านมาเยี่ยมเรา ดูแลเรานี้ะ เพื่อพระพุทธรักษา

เพราะว่าเวลาหลวงตาท่านลงมา ท่านพ่อลีท่านมาอยู่วัดอโศการาม ท่านพ่อลีท่านปรารถนาอยากจะมีสี่มุมของกรุงเทพฯ แล้วท่านพ่อลีท่านก็ซื้อที่ที่ปทุมฯ ไว้ ว่าสี่มุมเมืองเพราะอะไร เพราะสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อ้วน) สนับสนุนท่าน ลูกศิษย์ลูกหาสนับสนุนท่าน บังเอิญอำนาจวาสนาของท่าน ท่านเสียชีวิตไปก่อน

หลวงตาพระมหาบัวท่านพยายาม เห็นไหม สอนแสงธรรม แล้วมาสร้างศาลาครุฑในกรุงเทพฯ ท่านก็ปรารถนาอยากจะมีสี่มุมเมือง อยากให้เป็นทีปฏิปัติของชาวพุทธ ไม่ต้องให้ชาวพุทธกระเสือกกระสนไปถึงภาคอีสาน แต่ทำสิ่งใดแล้วนะ มันก็มีการเมือง มีเหตุผลทางโลก เข้าไปทำให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาได้ยาก ฉะนั้น ถึงมาสร้างที่วัดป่าภูกิรีตตปฏิปทาธรรม เราก็มาอยู่ด้วย แล้วเราก็มาศึกษาค้นคว้า มันเป็นผลของวาสนาของคนที่ได้พบกัน

เวลาเรามาอยู่ที่โพธาราม หลวงตาพระมหาบัวท่านมาเยี่ยม มาดูแลคุ้มครอง มาคุ้มครองดูแลเรา เพราะอะไร เพราะถ้าไม่คุ้มครองดูแล ท่านบอกว่า อยากให้ภาคกลางมีกรรมฐาน อยากให้ภาคกลางมีกรรมฐาน

ท่านพ่อลีท่านก็ทำที่วัดอโศฯ ประสบความสำเร็จ แล้วจะสร้างต่อเนื่องไปมันก็เหตุบังเอิญว่าให้ท่านนิพพานไปซะ

หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะท่านทำที่ปทุมฯ

แล้วสมัยเรามา ท่านก็ให้เราได้อยู่ที่โพธารามนี่แหละ แต่อยู่ที่โพธารามแล้ว

“ท่านมาเยี่ยมหลวงพ่อ หรือมาเยี่ยมชาวจีนที่โพธาราม”

ชาวจีนที่โพธารามไปนิมนต์ท่านมา นิมนต์ท่านมาให้มาดูว่าทำถูกต้องหรือไม่ แต่หลวงตาท่านมาคุ้มครอง ท่านมาเชิดชู ทำให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา

ฉะนั้น สิ่งี่เวลาหลวงปู่เจี๊ยะมา มันถึงว่าชาวจีนเขานิมนต์ท่านมา แล้วถ้ามาแล้วมันก็จะออกไปทางปฏิบัติไปอย่างอื่น

ฉะนั้น เวลาเราถึงไม่ค่อยฟังใคร ไม่ฟัง ไม่ฟังเพราะอะไร เพราะต้องการปฏิบัติถูกต้องตามกรรมฐาน

แล้วหลวงตา ภาษาเรานะ หลวงตาท่านเชื่อมือ เพราะท่านเห็นเราที่บ้านตาดอยู่แล้ว มาอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ เราพยายามทำข้อวัตรปฏิบัติที่วัดป่าภูริทัตตปฏิปหาราม เวลาทำข้อวัตรพระมันไม่ยอมทำกันไง ข้อวัตรที่วัดเรายังทำอยู่เนี่ย เราทำอย่างนี้ แต่ของท่าน ท่านจะให้ทำแบบของท่านนะ

หลายๆ เรื่องมันมีการเมือง มีการเมือง แล้วพระก็พยายามเต็มที่ แต่เนี่ยก็เพราะว่าบุญและบาปเนาะ เรายังรักษาตัวเราได้อยู่ได้ รักษาตัว รักษาตัวมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงใจ

ฉะนั้น สิ่งนี้ถ้าพูดไปแล้ว เพราะว่าเวลาคนที่มีความรู้การศึกษา มีความรู้ศึกษามันก็จินตนาการของมันไป

หลวงปู่เจี๊ยะท่านเป็นพระอรหันต์ หลวงตาพระมหาบัวท่านเป็นพระอรหันต์ ถ้าพระอรหันต์แล้ว จะต้องทำสิ่งใดแล้วตามด้วยบทกฏหมายเปี้ยะ ถูกต้องชอบธรรมเปี้ยะ

แต่สังคมละ

นี่ไง ในการปกครอง มันมีรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ นิติศาสตร์คือกฎหมาย กฎหมายต้องเป็นกฎหมายแน่นอนอยู่แล้ว รัฐศาสตร์คือการปกครองให้มันสงบสุขไง ให้มันเป็นไปได้ไง ฉะนั้นชาติ ชาติจะมีได้ต้องมีพื้นที่ ต้องมีประเทศ แล้วชาติประกอบด้วยคน คนต้องมีพื้นที่

นี่ก็เหมือนกัน มาสร้างวัดที่โพธารามๆ มันเป็นวัดหรือยัง มันมีอะไรเยอะมาก ฉะนั้น ชีวิตเราให้พูด ๕๐ ปีไม่จบ มาสร้างวัดที่โพธาราม โอ้โฮ! เรื่องเยอะมาก โคตรเยอะเลย

ถ้าไปสร้างวัดอยู่ในป่านะ มันมีต้นไม้ มีป่า คนส่วนน้อย ใ้ฉันมาสร้างวัดป่าในเมือง ในเมืองมีแต่คน ป่าไม่มี โอ้โฮ! ต้องมาปลูกต้นไม้กันอีลุ่มๆ แฉก แต่มันก็เป็นมาได้ มันเป็นมาได้ เพราะว่าเรายึดมั่นในพระพุทธศาสนา

แล้วเวลาปัจจุบันนี้พูดอยู่ทุกวัน กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง แล้วเวลาเจริญ มันเจริญที่หัวใจหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะ

เราเวลาฝึกหัดปฏิบัติมา ธรรมะอยู่ที่ใจ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้แสนทุกข์แสนยาก จิตนี้ทำความสงบของใจให้เป็นสมาธิแสนยาก ทำสมาธิได้ ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ถึงจะมีวาสนาเข้าสู่พระพุทธศาสนา เพราะสมาธิ สมาธิมันเป็นสากลทุกลัทธิทุกศาสนาก็สอนสมาธิ

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นข้อเท็จจริง เห็นไหม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน “อานนท์ เราบอกเธอแล้วนะ เราเอาแต่ของเราไปเท่านั้น เราไม่ได้เอาของใครไปทั้งสิ้น”

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ของของท่านก็สิ้นกิเลส มันก็เป็นวิหารธรรมในใจของท่าน หลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็มีของท่านไง ฉะนั้น สิ่งที่อยู่ในหัวใจของท่าน สัจธรรมอันนี้มันมหัศจรรย์ มันยิ่งใหญ่

แล้วถ้าสร้างวัดๆ ถ้ามันไม่ได้ส่งเสริมข้อวัตรปฏิบัติปฏิบัติเพื่อความดำรง เพื่อการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้หัวใจถึงที่สุดแห่งทุกข์ สร้างวัดๆ ก็สร้างวัดแบบมโหฬาร สร้างวัด

แบบปริสธอร์ต สร้างวัดแบบวัดอุทุมหัทศจรรย ใครมาเห็นแล้วอึ้งทั้งไปหมดเลย แต่หัวใจนะ แห่งผากว่าเหว มันไม่ใช่พระพุทธรูปศาสนาใด

เดี๋ยวนี้นะ สิ่งปลูกสร้างฯ เขาสร้างกัน เวลาบ้านเรือนเขาสร้างมหัทศจรรย ใ้โฮ! ตึกเดี๋ยวนี้นี้ ๔๐๐ ชั้น ๕๐๐ ชั้นนะ วัดสร้างอย่างนั้นไม่ได้ เดียวอีกหน่อยเราจะสร้างวัดใหม่ สร้างคอนโด ๕๐๐ ชั้น แล้วสร้างวัดอยู่บนยอดคอนโด ให้ประชาชนอยู่ในคอนโดไง คอยใส่บาตรเรา กูจะออกแบบใหม่ สร้างคอนโดเลย แล้วชั้นบนสุดเป็นวัด แล้วให้คนอยู่ในคอนโดคอยอุปัฏฐากวัด เพราะวัดอยู่บนยอดสุด

มันมีความขัดแย้ง มันมีความเห็นต่างมากมาย แล้วถ้าไม่มีหลัก มันจะรักษาพระพุทธรูปศาสนาฝ่ายวิปัสสนาธุระให้เห็นว่า หัวใจที่เป็นปุณฺณคนหนาได้บวชเข้ามาในพระพุทธรูปศาสนา แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาบำรุงหัวใจของตน ให้เป็นปุณฺณ กัลยาณชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ มันอยู่ที่ไหนวะ มันอยู่ที่ไหน

แล้วถ้าอยู่ที่นั่น มันก็ต้องสร้างวัดให้เป็นวัดปฏิบัติ

วัดปฏิบัติ หมายความว่า คนที่เข้ามาในวัดต้องปฏิบัติ ปฏิบัติขึ้นมา การปฏิบัติคือการฝึกหัดจิตของตน ควบคุมจิตของตนที่เป็นปุณฺณคนหนาให้เข้าสู่กัลยาณชน กัลยาณชนคือเห็นถูกเห็นผิด อะไรผิดไม่ควรทำ อะไรถูกควรทำ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ คู่ที่ ๑ นี่เป็นอริยบุคคลแล้วนะ นี่อริยทรัพย์ในพระพุทธรูปศาสนา

อริยทรัพย์ อริยทรัพย์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนทัง “เราเอาแต่ของเราไป เรามีแต่ในหัวใจของเรา พวกเธอก็พยายามสร้างขึ้นมาให้อยู่ในหัวใจของเธอ แล้วเธอก็ได้สมบัติอันนั้นไป”

นี่พูดถึงว่าเวลามาโพธารามไง หลวงตาพระมหาบัวมา ใ้โฮ! ขึ้นขมนะ ใ้แจ็กหงบมันภาวนาใช้ได้ละ ใ้แจ็กหงบนี้ หลวงปู่เจี๊ยะมานี้กระที่บอย่างเดียวนะ เพราะอะไร เพราะชาวเงินโพธารามเขาจะเอาแต่ใจเขา เขาอยากจะเป็นเจ้าแม่ เขาจะอยากจะทำวัดอยู่ในอุ้งตีนเขา

เราไม่ยอมใจ ไม่ยอมเพราะเราต้องการพระพุทธรูป เพราะชีวิตเรา เราปฏิบัติมา เราสละตายมาหมดแล้ว แล้วเรื่องซึ่งมาอย่างนี้จะให้มันมาลบหลู่พระพุทธรูปได้อย่างไร แล้วลบหลู่พระพุทธรูปแล้ว แล้วเอาพระพุทธรูปฝังดินลงไปเลย ให้เจ้าพ่อเจ้าแม่ทั้งหลายมาร่ำรำอยู่ในพระพุทธรูป ให้เปรตผีทั้งหมดมาอหังการในพระพุทธรูป

พระพุทธรูป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ทำลายพญามารในหัวใจของท่าน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านฝึกหัดปฏิบัติมานานแสนนาน ท่านเป็นพระอรหันต์ อบรมบ่มเพาะธรรมทายาทๆ ได้หลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะ

เราไปฝึกหัดกับท่าน นิสยหลวงตาพระมหาบัวกับหลวงปู่เจี๊ยะแตกต่างกันมากมาย หลวงตาท่านชื่นชม ท่านคุ้มครองดูแล หลวงปู่เจี๊ยะจะให้เรายอมรับไอ้พวกเจ๊กบ้านนั้นนะ เพราะเราก็คือเจ๊กใจ แต่เจ๊กอย่างเราเจ๊กพุทธะนะเว้ย ไม่ใช่เจ๊กบ้า

ฉะนั้น สิ่งที่เราเห็น อันนี้เราไม่พูดลงรายละเอียดไป เพราะเราเคารพหลวงปู่เจี๊ยะ เราเคารพหลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะนะ ให้พวกเจ๊กบ้านนี้กระที่บเราละเลย พยายามทำให้หลวงตากระที่บเราด้วย แต่หลวงตาท่านไม่ทำ หลวงตาท่านคุ้มครองดูแลเรา

แต่เราเคารพหมดนะ เพราะเราศรัทธาบุญคุณที่เราไม่เนรคุณ เราศรัทธาบุญคุณที่เราเคารพถึงบุญคุณที่ท่านอบรมสั่งสอนเรามา ท่านอบรมบ่มเพาะสั่งสอนเรามา แบบหลวงตาพระมหาบัว ท่านบอกว่า “หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา”

เราก็มีหลวงปู่เจี๊ยะ มีหลวงตาพระมหาบัว พวง! พวง! บนกระหม่อมเรามา

ฉะนั้น สิ่งที่อยู่ภายนอกที่คนเข้าไปยุ่งไปแหย่ ไปทิ่มไปตำเพื่อให้กำจัดเราซะ กำจัดเราซะ เราไม่ถือสา เรายอมระงับด้วยการไม่จองเวร เราสอนทุกวัน เราไม่เคยจองเวรจองกรรมพวกนี้เลยนะ ถ้าเราจองเวรจองกรรมแสดงว่ากิเลสเราหนา

เราได้โยมออกจากวัดนี้ไปเยอะมาก แต่ไม่เคยจองเวรจองกรรมนะ เรื่องของกรรมของสัตว์ สัตว์ออกไปเถอะ เพราะมันจะทำลายข้อวัตรปฏิบัติ มันจะทำลายพระพุทธรูป โดยที่คิดว่ามันเข้ามาปฏิบัติในพระพุทธรูป แล้วมันก็ทำลายพระพุทธรูปโดยการปฏิบัติของ

มันนั่นแหละ เราไล่ออกไปหมด แต่ไม่จองเวรจองกรรม เพราะมันเป็นภาวะไง ถ้าจองเวรจองกรรมต้องตามไปดูมัน นี่ไม่ไล่ออกไปแล้วจบ เราก็กำหนดพุทโธๆ พุทธะ รักษาหัวใจของตน

ฉะนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นมากมายมหาศาล ไม่อยากจะพูดว่า ใช้คำว่า “องคุลิมาล” โดนลูกศิษย์ โดนเพื่อนด้วยกันไปยุแหย่อาจารย์ขององคุลิมาล ให้อาจารย์ขององคุลิมาลหลอกให้องคุลิมาลไปโดนฆ่า เราไม่อยากจะพูดถึงขนาดนั้น แต่เหตุการณ์มันเหมือนกัน เหตุการณ์มันเหมือนกัน แต่เราไม่ถือสาอะไร เพราะมันเป็นกรรมของสัตว์ มันเป็นอดีตผ่านมานานแล้ว แต่เอ็งไปดูเทพมาไง ตั้งแต่ปี ๒๕๓๒ แล้วเอามาเขียนคีย์ฟ้าน้อยหาตะเข็บ

แต่เรากตัญญูกตเวที เราเคารพบูชาของเรา แต่ความเห็นของท่าน คนพูดแล้วท่านเชื่อท่านทำตามเขาไป มันก็เวรกรรมของเรา เวรกรรมของเราเอง แต่จบหมดแล้ว มันมีเนรคุณกับกตัญญูกตเวที เรากตัญญูของเรา เราไม่เนรคุณใคร แต่ที่เราปกป้องคุ้มครองคือปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา เอวัง